

Hemşirelik Öğrencilerinin Meslek Seçimini Etkileyen Faktörler

Sevil Olğun¹, Derya Adıbelli²

¹Adnan Menderes Üniversitesi,
Hemşirelik Fakültesi, Aydın, Türkiye
²Akdeniz Üniversitesi Kumluca
Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik
Bölümü, Antalya, Türkiye

Sevil Olğun, Dr. Öğr. Üyesi
Derya Adıbelli, Dr. Öğr. Üyesi

İletişim:

Dr. Öğr. Üyesi Derya Adıbelli
Akdeniz Üniversitesi Kumluca Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, Antalya, Türkiye
Tel: +90 242 887 09 10
E-Posta: aricanderya@gmail.com

Gönderilme Tarihi : 18 Temmuz 2018
Revizyon Tarihi : 18 Temmuz 2018
Kabul Tarihi : 18 Aralık 2018

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Araştırma 1–30 Mayıs 2016 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın evrenini bir Sağlık Yüksekokulu'nda öğrenim gören 750 öğrenci, örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden 501 öğrenci oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan tanıtıcı özellikler formu ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) kullanılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 20,0 programı kullanılmış, analizinde ortalama, yüzdelik, bağımsız gruplar t testi uygulanmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin yaş ortalaması 20,82±1,68, %66,9'u kızdır. Hemşirelik mesleğini %65,7'si isteyerek seçtiğini ve %52,3'ü ilk tercihi olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin çoğunun (%74,3) bölümünden memnun oldukları, hemşirelik mesleğini benimsedikleri (%77,6) ve bölümünü değiştirmek istemedikleri (%67,3) belirlenmiştir. Öğrencilerin bölüm değiştirme istekleri ve mesleği benimseme durumları ile Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği alt boyutu olan Mesleki Uygunluk puanı arasındaki fark anlamlı olarak bulunurken (p=. 000); ilgili değişkenler ile Yaşamsal Nedenler alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (p>0,05). Ölçek maddelerinin cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde; her iki cinsiyette de meslek seçiminde etkili olan ilk üç ifade sırasıyla "Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir (%36,4)", "Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımı söylerler (%30,2)" ve "Hemşirelikte işsiz kalınmayacağımı düşünüyorum (%26,2)" olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma bulgularından, öğrencilerin hemşirelik mesleğini benimsedikleri ve kendilerine uygun buldukları söylenebilir.

Anahtar sözcükler: Hemşirelik, öğrenci, meslek seçimi

FACTORS AFFECTING/INFLUENCING CAREER CHOICES OF NURSING STUDENTS

ABSTRACT

Purpose: This research has been done with the aim of determining (to determine the) the factors that affect the choice of profession of nursing students.

Methods: The research has been done between the dates of 1-30 May 2016. The target population of the research is 750 students who study in a High School of Health and participants of the research are 501 students who accept participating in the study. In data collection, a form of introductive characteristics prepared by researchers and Scale of Choice of Profession in Nursing (SCPN) have been used. In data evaluation, SPSS 20.0 program has been used and average, percentage, independent samples t-test have been implemented.

Results: The average age of the students is 20.82±1.68, 66.9% of them are female. 65.7% of them have stated that they have chosen the profession of nursing intentionally and 52.3% of them have stated that nursing has been their first choice. While there is a significant difference between the point of Professional Conformity which is a sub-dimension of the Scale of Choice of Profession in Nursing and the desire of changing the department of the students and the situation of profession adoption (p=. 000), any significant difference hasn't been found between related variables and point averages of Vital Reasons sub-dimension (p>0.05). When the distribution of scale items according to the gender is examined, the first three statements which are effective in choice of profession for both genders are "I always want to help people (% 36.4)", "People around me say that I will be a good nurse (% 30.2)" and "I think that If you are a nurse, you can't be unemployed (% 26.2)".

Conclusion: It can be stated according to the research findings that students adopt the profession of nursing and they think that nursing is appropriate for them.

Keywords: Nursing, student, career choice

Meslek; bireyin yaşamını sürdürmesi için yerine getirmesi gerekli, araştırma ve deney, uygulama süreci üzerine temellenmiş, yoğun bilgi birikimi, etik ilkeleri/kodları olan, görev, yetki ve sorumlulukları yasalarla belirlenmiş, otonom yapıya sahip, belirli bir parasal kazanç karşılığı yapılan hizmettir (1). Meslek bireyin yaşamındaki en önemli seçimlerinden biridir. Kişinin tercih ettiği meslek, bireyin yaşantısına yön vererek kiminle evleneceğini, dünya görüşünü ve alışkanlıklarını etkilediği gibi (2), yaşam tarzını, gelirini, yaşayacağı çevreyi, ilişkide bulunacağı insanları belirlemesini de etkiler (3, 4). Yeni bir yaşam şekli, belli bir çalışma ortamı, farklı bir yeteneğin kullanılması ve geliştirilmesini gerektiren meslek seçimi, orta öğretimde okul yıllarında belirlenir (3). Yapılan bir çalışmada lise son sınıf öğrencilerinin meslek seçiminde etkili faktörlerin sırasıyla iş olanağının olması (%67,4), ilgi ve yeteneklerine uygunluk (%56), ekonomik getirinin yüksekliği (%53,9), ailenin isteği ve baskısı (%35,1), mesleğin statüsü (%29,7), sosyal çevre (%24,5), öğrenciye ve ailesine getireceği yük (%17,7) ve medyanın etkisi (%8,7) olarak bulunmuştur (2).

Hemşirelik öğrencilerinde meslek seçimi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında öğrencilerin çoğunluğunun hemşireliği isteyerek seçtiği, bölümlerinden memnun olduğu, hemşirelikte işsiz kalınmayacağı düşüncesi, insanlara yardım etme duygusu, iyi bir kariyer fırsatı sağlaması gibi faktörlerin meslek seçiminde etkili olduğu bulunmuştur (5–10).

Farklı ülkelerde yapılan çalışmalarda öğrencilerin hemşireliği seçmelerinin nedenleri; insanlara bakım hizmeti sağlama ve yardım etme isteği, istihdam olanağının olması, hemşireliği sevmeleri (11,12), aile ve yakın çevrenin etkisi, toplumun ihtiyaç duyduğu bir meslek olması, sağlıkla ilgili bir alan olması, mesleği kendine uygun görme, maaşının yüksek olması (11), kabul koşullarının kolay olması, hastane ortamını sevme şeklindedir (13).

Hemşirelik öğrencilerinin meslek yaşamında mesleğin gerektirdiği profesyonelliği uygulayabilmesi ve kaliteli sağlık hizmeti sunabilmesi için mesleği tanıyıp, severek ve bilinçli olarak seçmesinin önemli olduğu belirtilmektedir (8). Topluma ve bireye yönelik çok yönlü sorumluluğu ve rolü olan hemşirelik mesleğinin uygulamaları, insanı doğumundan ölümüne kadar geçen süre içinde, sağlık ve hastalığı konumu ile anlamaya temellendirilmiştir (14). Bu nedenle hemşirelik gibi insan yaşamını doğrudan etkileyen bir mesleğin bilinçli seçilmesi gereklidir. Bilinçli olarak yapılan meslek seçimi kişinin meslekteki başarısını

ve iş doyumunu doğrudan etkilediği için hemşirelikte de meslek seçiminin nedenlerinin irdelenmesi gerekmektedir. Bu çalışma hemşirelik öğrencilerinin meslek seçiminde etkili olan faktörleri belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın evren ve örneklemi

Araştırma 1–30 Mayıs 2016 tarihleri arasında bir Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde öğrenim gören öğrencilerle yapılmıştır. Araştırmanın evrenini ilgili okulda öğrenim gören 750 öğrenci, örneklemini ise çalışmaya katılmayı kabul eden 501 öğrenci oluşturmuştur. SPSS 23.0 programında veri kümesinde 69 verinin kayıp olduğu ve yapılan kayıp veri analizinde bu verilerin random dağıldığı belirlenmiştir (EM Means Sig. değeri, $p>0,05$). Aynı programda yerine koyma işlemi (Replace Missing Values) ile kayıp veriler veri kümesine dâhil edilerek çalışma 501 öğrenci ile tamamlanmıştır.

Verilerin toplanması

Veriler, ders saatleri dışında sınıf ortamında öğrencilere anket formu dağıtılıp 15–20 dk'da doldurmaları istenerek geri toplanmıştır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan tanıtıcı özellikler formu ve Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ) kullanılmıştır.

Tanıtıcı özellikler formu

Öğrencilerin yaş, cinsiyet, sınıf, medeni durum, anne ve babaların eğitim ve çalışma durumları, aile tipi ve ailenin gelir durumuna ilişkin sosyo-demografik 11 soru ve hemşirelik mesleğinin tercih etmeye ilişkin 8 soru olmak üzere toplam 19 sorudan oluşan bir formdur.

Hemşirelikte Meslek Seçimi Ölçeği (HMSÖ)

Zysberg ve Berry (15) tarafından geliştirilen ölçeğin Türkçe formunun geçerlik güvenirliği Önlü ve Saraçoğlu (16) tarafından yapılmıştır. Ölçek, hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen nedenleri belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Likert tipinde yanıtlanan ölçek 0–100 arası puanlanmaktadır. Mesleki uygunluk (MU) (Ölçek maddeleri; 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 14, 15, 16, 17) ve Yaşamsal Nedenler (YN) (Ölçek maddeleri; 6, 8, 10, 11, 12, 13) alt boyutlarından oluşmaktadır. Toplam ölçek ve alt boyut puanları katılımcıların ölçeğe verdikleri puanların toplamının ölçekteki soru sayısına bölünmesiyle elde edilmektedir. Ölçekten alınan puanlara göre bağımsız değişkenler ile hemşirelik mesleğini seçmelerini etkileyen nedenler karşılaştırılmaktadır. Yapılan çalışmalarda ölçeğin MU ve YN alt boyutlarının Cronbach's alfa değerleri sırasıyla 0,86 ve 0,78 (15), 0,85 ve 0,45 (7) olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada ise,

0,77 ve 0,61 olarak, ölçeğin genel Cronbach alfa değeri ise 0,80 olarak bulunmuştur.

Araştırma örnekleminin (n=501) gücünü belirlemek için çalışma sonrası yapılan PostHoc analizinde, örneklemin %5 etki boyutu ile %95 güven aralığında, %99 güç" sağladığı bulunmuştur (G*Power 3.0.10).

Verilerin değerlendirilmesi

Veriler, SPSS 20,0 programında değerlendirilmiş ve verilerin analizinde tanımlayıcı istatistiklerin yanı sıra, sayısal değişkenler normal dağıldığından (Kolmogorov-Smirnov, $p>0,05$) bağımsız gruplar t testi kullanılmıştır. Tıp 1 hata düzeyinin %5'in altında olduğu durumlar istatistiksel anlamlılık olarak değerlendirilmiştir.

Etik ilkeler

Araştırmanın yapılabilmesi için ilgili kurumdan yasal izin (Sayı: 74833469-900) alınmıştır. Uygulamadan önce öğrencilere bireysel olarak, çalışmanın amacı, anketi doldurma süresi, çalışmaya katılmanın gönüllük esasına dayandığı, katılımlarını herhangi bir noktada sonlandırabilecekleri, verdikleri bilgilerin araştırma dışında kullanılmayacağı, anketlere isim yazmanın gerekli olmadığı gibi açıklamalar yapıp, varsa soruları yanıtladıktan sonra çalışmaya katılımları konusunda sözel onamları alınmıştır. Ayrıca ölçeğin çalışmada kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren ve Türkçe'ye uyarlayan araştırmacılardan izin alınmıştır.

Araştırmanın sınırlılıkları

Çalışmadan elde edilen bulgular, araştırmanın örneklemini ile sınırlıdır.

Bulgular

Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri incelendiğinde; yarıdan fazlasının kız öğrencilerden oluştuğu (%66,9), tamamına yakınının çalışmadığı (%90,4), yaklaşık yarısının annesinin (%48,5) ve babasının (%35,7) ilkokul düzeyinde eğitime sahip olduğu ve çoğunluğunun gideri dengeleyen bir gelire sahip olduğu (%71,8) bulunmuştur (Tablo 1).

Öğrencilerin okudukları bölüme ilişkin özellikleri incelendiğinde; yarıdan fazlasının hemşireliği ilk sırada (%52,3) ve isteyerek (%55,7) tercih ettiği bulunmuştur. Öğrencilerin çoğunluğu hemşirelik bölümünden memnun olmakla (%74,3) birlikte, mesleği benimsediklerini (%77,6) ve bölüm değiştirmeyi düşünmediklerini (%63,3) belirtmişlerdir (Tablo 2).

Öğrencilerin hemşirelik bölümüne ilişkin düşünceleri ile HMSÖ alt boyut puan ortalamaları karşılaştırıldığında;

Tablo 1. Öğrencilerin sosyo-demografik özellikleri

Sosyo-demografik Özellikler	Sayı	%
Ginsiyet		
Kadın	335	66,9
Erkek	166	33,1
Sınıf		
1. Sınıf	95	19,0
2. Sınıf	186	37,1
3. Sınıf	184	36,7
4. Sınıf	36	7,2
Çalışma durumu		
Çalışmıyorum	453	90,4
Çalışıyorum	48	9,6
Anne Eğitim Düzeyi		
Okur yazar değil	58	11,6
Okur yazar	46	9,2
İlkokul	243	48,5
Ortaokul	70	14,0
Lise	62	12,4
Üniversite ve üstü	22	4,3
Baba Eğitim Düzeyi		
Okur yazar değil	10	2,0
Okur yazar	31	6,2
İlkokul	179	35,7
Ortaokul	10	20,4
Lise	126	25,1
Üniversite ve üstü	53	10,6
Ailenin Gelir Durumu		
Gelir giderden az	91	18,2
Gelir gideri dengeler	360	71,8
Gelir giderden fazla	50	10,0

Tablo 2. Öğrencilerin okudukları bölüme ilişkin özellikleri

Özellikler	Sayı	%
Tercih sırası		
1.	262	52,3
2.	73	14,6
3 ve üzeri	166	33,1
Hemşireliği isteyerek tercih etme		
Evet	329	55,7
Hayır	172	34,3
Bölümden memnuniyet durumu		
Memnunum	372	74,3
Memnun değilim	129	25,7
Mesleği benimseme durumu		
Evet	389	77,6
Hayır	112	22,4
Bölüm değiştirmeyi düşünme durumu		
Evet	184	36,7
Hayır	317	63,3

mesleği benimseme ve bölüm değiştirmeyi düşünme durumları ile MU alt boyutu puan ortalamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı fark bulunurken ($p<0,05$); aynı değişkenler ile YN alt boyutu puan ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$) (Tablo 3).

HMSÖ maddelerinin cinsiyete göre dağılımı Tablo 4'te verilmiştir. Tablo incelendiğinde her iki cinsiyette de meslek seçiminde etkili olan ilk üç maddenin "Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir (%36,4)", "Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağını söylerler (%30,2)" ve "Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim (%27,6)" şeklinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin okudukları bölüme ilişkin düşünceleri ile HMSÖ alt boyut puan ortalamalarının karşılaştırılması

Düşünceler	MU	YN
	X ± SS	X ± SS
Mesleği benimseme		
Benimsedim	44,52±11,58	18,52±6,35
Benimsemedim	29,35±11,57	18,35±6,88
Test ve Anlamlılık	t=12,174 p=0,000	t=0,264 p=0,792
Bölüm değiştirmeyi düşünme		
Düşünüyorum	35,11±12,70	18,53±6,94
Düşünmüyorum	44,70±12,23	18,41±6,17
Test ve Anlamlılık	t=-8,288 p=0,000	t=0,269 p=0,788

Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörleri belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte yapılan çalışmada katılımcıların yarısından fazlasının kız öğrenci olduğu ve tamamına yakınının çalışmadığı bulunmuştur. Öğrencilerin yaklaşık yarısının annesi ve babası ilkokul mezunudur. Araştırma bulgumuzu destekleyen çalışmalar bulunmakla birlikte (6,17), bazı çalışmalarda anne ve babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin oranı daha yüksek bulunmuştur (5,18). Çalışmamızda öğrencilerin çoğunluğunun ailesinin geliri giderine denktir. Bir çalışmada benzer sonuç tespit edilmişken (8); farklı bir çalışmada öğrencilerin ailelerinin yarıya yakınının aylık gelirinin asgari ücret düzeyinde olduğu belirtilmiştir (19).

Öğrencilerin okudukları bölüme ilişkin görüşleri incelendiğinde; yarısından fazlasının hemşirelik bölümünü ilk sırada tercih ettikleri saptanmıştır. Çalışmamıza benzer olarak, İnce ve Khorshid'in çalışmasında da öğrencilerin yarısından fazlasının hemşireliği ilk sırada tercih ettikleri belirlenmiştir (7). Çınar ve ark.'nın çalışmasında öğrencilerin %55,1'inin ilk 5 tercihleri arasında (18), Çıtak Tunç ve ark.'nın çalışmasında

Tablo 4. HMSÖ maddelerinin meslek seçimi üzerindeki etkisinin cinsiyete göre dağılımı (ntoplam=501, nkadın=335, nerkkek=166)

Ölçek Maddeleri	Etkili Oldu						Etkili Olmadı					
	Kadın		Erkek		Toplam		Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Her zaman hemşire olmak istemişimdir	30	9,1	9	5,4	39	7,8	51	15,4	49	29,5	100	20,1
Hemşireliğin kişiliğime uygun bir iş olduğunu düşünüyorum	1	0,3	0	0	1	0,2	12	3,6	19	11,4	31	6,2
Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir	119	36,0	62	37,3	181	36,4	5	1,5	1	0,6	6	1,2
Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim	102	30,8	35	21,1	137	27,6	5	1,5	6	3,6	11	2,2
Hemşireliğin benim için iyi bir kariyer fırsatı olduğunu düşünüyorum	55	16,6	13	7,8	68	13,7	18	5,4	20	12,0	38	7,6
Başka bir iş yapmak isterdim ama yapamadım	60	18,1	45	27,1	105	21,1	47	14,2	18	10,8	65	13,1
Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağını söylerler	122	36,9	28	16,9	150	30,2	4	1,2	9	5,4	13	2,6
Hemşireliğin sürekli gözde bir meslek olacağını düşündüğüm için hemşireliği seçtim	34	10,3	19	11,4	53	10,7	37	11,2	27	16,3	64	12,9
Hemşirelik insanların gözünde saygın bir meslektir	51	15,4	25	15,1	76	15,3	21	6,3	16	9,6	37	7,4
Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu	25	7,6	18	10,8	43	8,7	101	30,5	49	29,5	150	30,2
Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum	76	23,0	54	32,5	130	26,2	13	3,9	10	6,0	23	4,6
Hemşirelikte iyi para kazanılır	36	10,9	21	12,7	57	11,5	20	6,0	7	4,2	27	5,4
Hemşirelik dışında yapabileceğim başka bir iş yok	16	4,8	13	7,8	29	5,8	97	29,3	51	30,7	148	29,8
Hemşirelik alanında lider olabileceğimi düşünüyorum	57	17,2	23	13,9	80	16,1	15	4,5	11	6,6	26	5,2
Hemşirelik ailem ve benim için uygun bir iştir	0	0	1	0,6	1	0,2	9	2,7	14	8,4	23	4,6
Hemşireliğin yanı sıra zamanlı ve vardiyalı çalışma koşullarının olması bana cazip gelmektedir	41	12,4	29	17,5	70	14,1	51	15,4	16	9,6	67	13,5
Gereksinimlerimi karşılayabilecek bir meslek aradım ve hemşireliği seçtim	58	17,5	28	16,9	86	17,3	33	10,0	12	7,2	45	9,1

ise %64,2'sinin ilk 10 tercihleri arasında yer aldığı bulunmuştur (19). Sağlık Meslek Lisesi öğrencilerinde yapılan çalışmada, öğrencilerin %67,2'sinin hemşireliği isteyerek ve %64'ünün ilk sırada tercih ettikleri bulunmuştur (20). Bu sonuçlardan farklı olarak, bir çalışmada hemşireliği ilk 3 sırada tercih edenlerin oranı oldukça düşük bulunmuştur (21). Son yıllarda yapılan çalışmaların çoğunda hemşireliğin tercih nedenlerinin başında iş bulma olanağı gelmektedir (7,9,10,20). Hemşireliğe olan gereksinim ve bunun paralelinde iş bulma olanağının diğer alanlara göre kolay olması mesleğin ilk sıralarda tercih edilmesini sağlamaktadır. Çalışmamızda öğrencilerin yarısından fazlası hemşirelik bölümünü isteyerek seçtiklerini ifade etmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçiminin incelendiği farklı çalışmalarda da benzer sonuçlara ulaşılmıştır (8,17,18,22–24). Çalışmamızda öğrencilerin çoğunluğunun hemşirelik bölümünden memnun olduğu, mesleği benimsedikleri ve bölüm değiştirmeyi düşünmedikleri sonucuna ulaşılmıştır. Hemşirelik öğrencilerinde yapılan farklı çalışmalarda da çoğunun bölüm değiştirmeyi düşünmeği (1,7), mezun olduktan sonra hemşirelik mesleğinde kalmak istedikleri bulunmuştur (25). Sağlık Meslek Lisesi hemşirelik bölümü öğrencileri ile yapılan bir çalışmada öğrencilerin %49'unun hemşireliği sevindikleri, %68,4'ünün profesyonel bir meslek olarak gördükleri ve %51'inin hemşirelikte lisans eğitimi almak istedikleri belirlenmiştir (20).

Çalışmamızda öğrencilerin mesleği benimseme durumu ile HMSÖ MU alt boyutu puan ortalaması arasında anlamlı fark saptanmıştır ($p=0,00$). Çalışma bulgumuza benzer olarak İnce ve Khorshid'in çalışmasında da aynı sonuca ulaşılmıştır (7). Kalkım ve ark.'nın çalışmasında mesleğini isteyerek tercih eden öğrencilerin puan ortalaması ($60,22\pm 17,98$), mesleğini istemeyerek tercih edenlerin puan ortalamasından ($46,02\pm 15,05$) yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (8). Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin incelendiği bir çalışmada Meslek Seçimi Ölçeği'nin "mesleki uygunluk" düzeyi ve "yaşamsal nedenler" alt ölçekleri yüksek bulunmuştur (5). Yapılan çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin mesleğini sevindikleri ve meslek yaşamlarını hemşire olarak sürdürmek istedikleri belirlenmiştir (8,18,21,23). Hemşirelik mesleğinin öğrenciler tarafından sevilmesi, onların mesleği benimsedikleri ve hemşireliği kendilerine uygun buldukları gerçeğini ortaya koymaktadır. Yapılan birçok çalışmada hemşirelik öğrencilerinin meslekle ilgili gelecek planları yaptıkları, bölümlerini değiştirmek istemedikleri ve mezun olduktan sonra mesleğin uygulayıcısı olmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır (7,10,18,22,23). Çalışmamızda bölüm değiştirmeyi düşünmeyen öğrencilerin MU puan ortalaması ($44,70\pm 12,23$), bölüm

değiştirmeyi düşünen öğrencilerin puan ortalamasından ($35,11\pm 12,70$) yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p=0,00$). Yapılan farklı çalışmalarda da bölümünü değiştirmek istemeyen öğrencilerin MU puan ortalaması yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur (7,25). Çalışmalardan elde edilen bulgular öğrencilerin hemşirelik mesleğini kendilerine uygun bulduklarını göstermektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin Meslek Seçimi Ölçeği'ndeki sorulara göre meslek seçiminde etkili olan ilk üç neden her iki cinsiyette de sırasıyla; "Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir" (%36,4), "Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımi söylerler (%30,2)" ve "Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim (%27,6)" maddeleridir. Kalkım ve ark.'nın çalışmasında öğrencilerin meslek seçimindeki etkili olan maddeler çalışmamızdaki sıralama ile benzerlik gösterirken (8), diğer çalışmalarda meslek seçiminde etkili olan en önemli maddeler; "Hemşirelikte işsiz kalınmayacağını düşünüyorum", "Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir", "Kendimi ifade edebilmemi sağlayan bir iş yapmak istedim", "Çevremdeki insanlar iyi bir hemşire olacağımi söylerler" şeklindedir (7,17). Çalışmamızdan elde edilen bulgulardan özellikle insanlara yardım etme isteği, hemşireliğin bakım felsefesi ile de doğrudan uyusmaktadır. Bu istek ile hemşirelik eğitimine başlayan ve eğitim sürecinde hemşirelik felsefesi ile yoğrulan öğrencilerin mesleğini icra ederken yaşadıkları doyum da daha yüksek olacaktır. İnsana yaklaşımı barındıran her meslekte olduğu gibi hemşireliğin de isteyerek yapılması verilen hemşirelik hizmetinin kalitesinin artmasında önemlidir.

Sonuç ve öneriler

Çalışmaya katılan öğrencilerin yarısından fazlasının hemşirelik mesleğini isteyerek ve ilk sırada tercih ettikleri belirlenmiştir. Öğrencilerin okudukları bölümden memnun olmaları, mesleği benimsemeleri ve bölüm değiştirmeyi düşünmemeleri olumlu bir sonuçtur. Kız ve erkek öğrencilerde mesleki uygunluk oranları yüksek bulunmuştur. Öğrencilerin meslek seçiminde en önemli etken "Her zaman insanlara yardım etmek istemişimdir" ifadesi olmuştur. Meslek seçiminde etkisi olmayan madde ise "Hemşirelikten başka seçim şansım yoktu" ifadesidir. Bu sonuçlar doğrultusunda; üniversite sınavlarına hazırlanan öğrencilere hemşirelik mesleğini tanıtıcı programlar hazırlanması, hemşirelik bölümünde öğrenimini sürdüren öğrenciler için okul-hastane iş birliği ile kariyer planlama ve mesleğin statüsünü arttırmaya yönelik eğitim programlarının düzenlenmesi, mesleki çalışma koşullarının iyileştirilmesi ve toplumun mesleğe yönelik algısını olumlu yönde arttırmak için mesleki örgütlerle işbirliği içinde çalışılması önerilmektedir

Kaynaklar

- Erhan Şentürk S. Meslek olarak hemşirelik ve hemşirelikte etik ilkeler, İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri Ltd. Şti.; 2013. ss.1–7.
- Kars V, Arslan N, Erik L, Avcı N, Bucaktepe PG, Celepkolu T, Şahin HA4. Lise son sınıf öğrencilerinin meslek seçiminde karşılaştığı sorunlar ve bu sorunların anksiyete ve depresyonla ilişkisi. *Dicle Tıp Derg* 2014;41:187–90. [CrossRef]
- Deniz S. Bireyin meslek seçimini etkileyen kaynaklar: yeni teknolojilerden internet. *Muğla Üniversitesi SBE Derg* 2001;6:1–9. <http://www.sobbiad.mu.edu.tr/index.php/asd/article/view/81/86>
- Gökdeniz İ, Merdan E. Meslek seçimi ile il tatmini ilişkisi. *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Derg* 2016;8:111–21.
- Ergün G, Güzel A. Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü ilk ve son sınıf öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin incelenmesi. *Int J Hum Sci* 2010;13:1271–84. <https://j-humansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/3664/1711>
- İlhan Erkal S, Yalçın AS, Sancar B. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin ebelik ve hemşirelik bölümlerini seçme nedenleri. *Ankara Sağlık Bilimleri Derg* 2012;73–90. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/509437>
- İnce S, Khorshid L. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Derg* 2015;18:163–71. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/29670>
- Kalkım A, Sağkal Midilli T, Uğurlu E, Gülcan E. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen değişkenlerin incelenmesi. *Uluslararası Hakemli Hemşirelik Araştırmaları Derg* 2015;4:41–60.
- Kızıt S, Ergöl Ş. Sağlık Yüksekokulu öğrencilerinin hemşireliği algılayışı hemşirelik rollerine ve hemşireliğin geleceğine bakışı. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Derg* 2011;14:10–5. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/29498>
- Özpancar N, Aydın N, Akansel N. Hemşirelik birinci sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleği ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Derg* 2008; 12:9–17. <http://eskidergi.cumhuriyet.edu.tr/makale/2325.pdf>
- Dal Ü, Arifoğlu BÇ, Sala Razi G. What factors influence students in their choice of nursing in North Cyprus? *Procedia Soc Behav Sci* 2009;1:1924–30. [CrossRef]
- Wilkes L, Cowin L, Johnson M. The reasons students choose to undertake a nursing degree. *Collegian* 2015;22:259–265. [CrossRef]
- Marcinowicz L, Owlasniuk A, Slusarska B, Zarzycka D, Pawlikowska T. Choice and perception of the nursing profession from the perspective of Polish nursing students: a focus group study. *BMC Med Educ* 2016;16:243. [CrossRef]
- Velioğlu P. Hemşireliğin düşünsel temelleri. İstanbul: Alaş Ofset; 1994. ss.1–18.
- Zysberg L, Berry D. Gender and students' vocational choices in entering the field of nursing. *Nurs Outlook* 2005;53:193–8. [CrossRef]
- Önler E, Saraçoğlu GV. Hemşirelikte meslek seçimi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliliği. *DEUHYOED* 2010;3:78–85. <https://pdfs.semanticscholar.org/a902/faf22f7f80f4b1cdf889305d31e3a500c216.pdf>
- Özdelikara A, Ağaçdiken S, Aydın E. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve etkileyen faktörler. *ACU Sağlık Bil Derg* 2016;;83–8. http://www.acibadem.dergisi.org/uploads/pdf/pdf_AUD_347.pdf
- Çınar Yücel Ş, Kocaçal Güler E, Eşer İ, Khorshid L. İki farklı eğitim sistemi ile öğrenim gören hemşirelik son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğini algılama durumlarının karşılaştırılması. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Derg* 2011;27:1–8. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/825492>
- Çıtak Tunç G, Akansel N, Özdemir A. Hemşirelik ve sağlık memurluğu öğrencilerinin meslek seçimlerini etkileyen faktörler. *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Derg* 2010;3:24–31. <http://hemşirelik.maltepe.edu.tr/dergiler/cilt3sayi1/24-31.pdf>
- Dikeç G, Karakurt S, Bayram A, Zeybek B, Dağlı D. Sağlık meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin hemşirelik mesleğine ilişkin düşünceleri. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Derg* 2017;3:127–35. [CrossRef]
- Altuntaş S, Korkmaz Ş, Baykal Ü ve ark. Hemşire öğrencilerin kariyer yönelimleri ve bunu etkileyen faktörler. *İstanbul Üniversitesi FNHYO Derg* 2005;13:179–97. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/95359>
- Şirin A, Öztürk R, Bezci G, Çakar G, Çoban A. Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçimi ve mesleği uygulamaya yönelik görüşleri. *Dirim Tıp Gazetesi* 2008;83:69–75.
- Güdücü Tüfekci F, Yıldız A. Öğrencilerin hemşireliği tercih etme gerekçeleri ve gelecekleri ile ilgili görüşleri. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Derg* 2009;12:31–7. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/29445>
- Zencir G, Eşer İ. Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik mesleğine yönelik tutumları ile hemşirelik tercihi arasındaki ilişki: Türkiye örneği. *DEUHFED* 2016;9:30–7. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/753019>
- Altunkürek ŞZ, Gençbaş D, Çiçek H, Bebiş H, Özdemir S. Hemşirelik öğrencilerinin mesleği tercih etme durumları ile mesleki kariyer planları arasındaki ilişkisinin belirlenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Derg* 2017;6:74–82.